

Jaarvergadering 24 maart 2007

Inleiding

Wij waren te gast in VZW De Engelbewaarder, Aartrijkestraat 77 te 8211 Aartrijke

Voorstelling van de voorziening

- ✧ Men staat vanuit een katholieke visie professioneel ten dienste van de gebruikers
- ✧ De gebruikers zijn volwassenen met een matig, ernstig of diep mentale, al dan niet meervoudige handicap
- ✧ De VZW is een verwezenlijking van de Zusters van Liefde van Kortemark
- ✧ De congregatie startte in 1952 met de zorg voor mensen met een verstandelijke handicap
- ✧ De VZW wordt gesubsidieerd door de overheid (Vlaams ministerie van Welzijn, Vlaams Agentschap voor personen met een handicap)
- ✧ Men is erkend voor de opvang van:
 - o 120 bewoners in het stelsel van nursingtehuis
 - o 10 gebruikers van het dagcentrum
- ✧ Men doet beroep op volgend aantal medewerkers:
 - o 200 personeelsleden
 - o 15 tot 20 vrijwilligers
- ✧ Het aanbod van de voorziening kan schematisch als volgt voorgesteld worden:

Nursingtehuis	Dagcentrum
Een thuis bieden	
Wonen	
Dagbesteding	Dagbesteding
Therapie	

- ✧ Men streeft ernaar het optimale welzijn te realiseren van elke bewoner en gebruiker
- ✧ Door samenwerking tussen volgende actoren en participanten: bewoners en gebruikers, ouders en familie, medewerkers, organisatie

Voorzitter: Toon Callewaert, H. Consciencelaan 3, 8540 Deerlijk. Tel.: 056/327712. E-mail: toon.callewaert@telenet.be
Secretariaat: Luc De Vos, Tweebekenstraat 4, 9052 Zwijnaarde. Tel. : 09/2211589. Fax: 09/2211589. Gsm: 0479/337684.
E-mail: ldv.zwyn@skynet.be

24/03/2007

- ✧ Op het vlak van bewoners en gebruikers gaat men uit van: respect, gelijkwaardigheid, zorg op maat
- ✧ Ouders en familie zijn partners in een gedeelde zorg via: bewonersbesprekingen, gebruikersraad, ouderraad, gezamenlijke projecten en activiteiten
- ✧ De organisatie streeft naar een cultuur waar volgende kernwoorden centraal staan:
 - o Eenvoud, soberheid, eerlijkheid, hartelijkheid
 - o Dynamisch, planmatig, efficiënt, stabiel, kritisch-creatief
- ✧ Men werkt samen met gelijkaardige voorzieningen en belangengroepen

Deel 1

Algemene vergadering van de leden

Statutair gedeelte

- ✧ Ontslag en benoeming leden raad van bestuur
- ✧ Hernieuwing mandaten
Volgende bestuurder vernieuwt zijn mandaat voor een periode van 4 jaar .
Pierre Schreuders
- ✧ Samenstelling Raad van Bestuur
 - o Julien Andries OVL1
 - o Toon Callewaert OOO
 - o Willy De Keyser OVL2
 - o Eric Devos WVVL1
 - o Monique Dumon VLB1
 - o Roger Festraets VLB2
 - o Paul Janssens VLB3
 - o Armand Pauwels LIM1
 - o Pierre Schreuders ANT1
 - o Frans Snyers ANT2
 - o Marc Van Gestel LIM2
 - o Simonne Vanoppen LIM3
 - o Hugo Verhoeven ANT3
- ✧ Bestuursfuncties
 - o Voorzitter : Toon Callewaert
 - o Ondervoorzitter : Pierre Schreuders
 - o Penningmeester : Willy De Keyser
 - o Secretaris: Luc De Vos

Overzicht verrichtingen

OVERZICHT 2006

omschrijving	inkomsten	omschrijving	uitgaven
lidgelden 2006	750,00	Drukken tijdschrift	819,84
lidgelden 2007	2.070,00	secretariaatskosten	965,99
abonnementen tijdschrift 2006	390,00	jur advies, staatsblad en platform	198,70
abonnementen tijdschrift 2007	760,00	onkosten leden	353,83
algemene vergadering	190,00	algemene vergadering	96,00
intresten.	415,57	kosten rekeningen	29,08
sponsoring	500,00	divers	20,00
Totaal ontvangsten	5.075,57	Totaal uitgaven	2.483,44
Saldo	2.592,13	Saldo	

Saldo Rekeningen

	Saldo		Saldo
Rekeningen	31/12/2005	beweging	31/12/2006
068-2030899-37	5.624,91	2.237,71	7.862,62
088-2088862-59	19.928,02	320,41	20.248,43
Kas	94,16	34,01	128,17
	25.647,09	2.592,13	28.239,22

Begroting 2007

Begroting 2007

omschrijving	inkomsten	omschrijving	uitgaven
lidgelden 2007	350,00	Drukken tijdschrift	950,00
lidgelden 2008	2.600,00	secretariaatskosten	1.250,00
abonnementen tijdschrift 2007	400,00	jur advies, staatsblad en platform	250,00
abonnementen tijdschrift 2008	830,00	onkosten leden	350,00
algemene vergadering	250,00	algemene vergadering	250,00
intresten.	100,00	kosten rekeningen	30,00
sponsoring	0,00	divers	0,00
Totaal ontvangsten	4.530,00	Totaal uitgaven	3.080,00
Saldo	1.450,00	Saldo	

- ✧ VZW verplichtingen
 - o Kwijting bestuurders
De bestuurders werden met algemene goedkeuring gekweten van hun taak
 - o Aktes en mandaten
 - * Dagelijks bestuur
 - * VGPH
 - * Provinciale ROG's
 - * Stuurgroepen en Samenwerkingsverbanden
- ✧ Leden

2007	91
2006	97
2005	97
2004	107
2003	101
2002	100
2001	90
- ✧ Abonnementen

		uitsluitend abonnement
2007	171	80
2006	172	75
2005	167	70
2004	173	66
2003	172	71
2002	168	
2001	157	

Activiteitenverslag

1. Actualiseren visietekst kwaliteit

Ondanks meerdere contacten met het Vlaams Welzijnsverbond kwamen we er niet toe een contact te bewerkstelligen tussen een delegatie van FOVIG en enkele redactieleden van VWV, teneinde een synthesesetekst in hun contactblad te laten opnemen.

Van de gebruikersraad De Triangel ontvingen we op 4 maart een schrijven, dat zij gericht hadden aan minister Vervotte en Minister-president Letermé, rond vooral personeelsbezetting en accent op rechtstreekse begeleiding.

Deze bezorgdheid sluit zeer nauw aan bij de accenten in onze visietekst. Daarom verkozen we een beknopte actualisatie te maken van onze visietekst. Deze synthese werd door secretaris Luc De Vos opgemaakt, nader besproken door onze bestuursleden, en ligt thans voor.

2. Map gebruikersraden

De laatste jaren hadden wij andere prioriteiten, en werd de map gebruikersraden niet meer aangevuld. Naar het einde van het werkjaar werd de draad opnieuw opgenomen, en werd in eerste instantie de tekst rond beschermingsstatuten mapklaar gemaakt. Tevens werd afgesproken dat de verschillende provincies elk een maponderwerp voor zich zullen nemen en concreet uitwerken.

Er werd ook beslist geleidelijk over te gaan naar een digitale versie van de map, en daarom worden alle reeds geproduceerde teksten in pdf-formaat op de website van FOVIG in downloadbare versie geplaatst.

3. Deelname aan werking van:

3.1. VGPH

- Deelname Raad van Bestuur VGPH: Toon Callewaert blijft als ondervoorzitter de werking van VGPH mee inhoud geven. Er werden enkele zware discussiepunten doorgepraat: zo werd duidelijk vastgelegd dat iemand die op de loonlijst van VGPH staat principieel een ondersteunende functie heeft, ook al is hij zelf persoon met handicap. Zij kunnen coachend optreden. De gebruiker in de brede betekenis zoals we die altijd voorstaan, heeft een vertegenwoordigende functie.

- De werking van Persoonlijke Toekomstplanning, in onderaanneming van VGPH uitgevoerd door het vormingscentrum PLAN, is op volle toeren geraakt. Er werd een oproep gedaan naar FOVIG-vertegenwoordigers om deze werking ruimer bekend te maken en deel te nemen aan vormingssessies terzake of deze te organiseren.

- In de Raad van Bestuur bogen we ons over de stappen binnen zorgregie: zorgvraagregistratie, zorgbemiddeling, zorgplanning Deze vraag werd ook doorgetrokken in de werkgroepen zorggradatie en zorgregie. Daaruit resulteerde een door alle gebruikersorganisaties onderschreven tekst in verband met zorgvraagverduidelijking, die de basis moet vormen voor de daaropvolgende processen. Deze zorgvraagverduidelijking dient onafhankelijk van het aanbod te gebeuren. Deze besprekingen vormden de voorbereiding van agendapunten in de Permanente Cel. Binnen die cel werden de standpunten van de gebruikers als waardevol erkend, maar doorgeschoven naar de werkgroep diagnose- en indicatiestelling.

- Rond die onafhankelijke zorgvraagverduidelijking volgde een delegatie vanuit FOVIG de toelichting van dhr Van Loon (Arduin) rond zorgvraagverduidelijking, zoals men ze vertrekkende vanuit de SIS-schaal concreet vorm probeert te geven.

- Hugo Verhoeven en Toon Callewaert werkten mee aan de besprekingen van de beleidsnota VGPH.
- Binnen VGPH wordt een voorstel van klachtenprocedure rond ROG-werking uitgewerkt. Wij bezorgden ook onze mening terzake.

3.2 Stuurgroep zorggradatie

De stuurgroep zorggradatie is een stuurgroep binnen het VAPH waaraan naast vertegenwoordigers van de voorzieningen en van de studiecél van het VAPH ook vertegenwoordigers van 4 gebruikersverenigingen (KVG, VFG, Inclusie Vlaanderen en FOVIG) aan deelnemen.

Omdat zorggradatie voor de personen met een handicap meer is dan alleen maar het herverdelen van de personeelsomkadering en het uitwerken van een nieuwe manier van aanrekenen, hebben de 4 vertegenwoordigers van de gebruikers in deze stuurgroep het nodig geacht om een interne werkgroep op te richten.

Deze werkgroep werkt aan een nota waarin de minimale voorwaarden worden bepaald waaraan het project zorggradatie zal moeten beantwoorden wil het aanvaardbaar zijn voor de gebruikers.

Deze zorggradatie dient ruim opgevat en moet niet alleen de opvang van personen met een handicap omvatten die in de bestaande zorg zitten, en die nu ingeschaald werden. Het moet evenzeer een antwoord bieden aan iedere persoon met een handicap die in de toekomst zelf zijn zorg wil uitbouwen. Hierbij dient de zorggradatie te vertrekken vanuit de basisidee van een meer vraaggestuurde ondersteuning.

Binnen deze werkgroep zijn betrokken: Gezin en handicap, Inclusie Vlaanderen, VFG en FOVIG. Er werden reeds een aantal duidelijke standpunten genomen zoals:

- de nood aan een onafhankelijke vraagverduidelijking
- de inspraak van de gebruikers in de toewijzing van modules
- bij nieuwe regelgeving moet optimaal rekening gehouden worden met de huidige leefsituatie van de gebruikers
- de modules moeten regionaal gespreid worden aangeboden
- het nieuwe systeem van financiële bijdragen moet transparant en eerlijk zijn, en de meerkost mag niet aan gebruikers doorgerekend worden.

Van zodra deze nota klaar is zal hij binnen de verschillende verenigingen ter goedkeuring voorgelegd worden. Ook andere verenigingen die niet bij de werking van deze werkgroep betrokken waren zullen aangesproken worden. Daarna zullen we hem aan de minister van welzijn en aan de stuurgroep zorggradatie voorleggen.

3.3 Sectoraal overleg groep kwaliteit

Deze sectorale overleggroep is een overleggroep binnen het VAPH. In deze overleggroep zijn destijds o.a. de sectorminimale kwaliteitseisen opgesteld. Het is de bedoeling dat deze

werkgroep de implementatie van het uniform kwaliteitsdecreet zou voorbereiden. Deze werkgroep is echter sinds maart 2006 niet meer samengeroepen.

*Voorzitter: Toon Callewaert, H. Consciencelaan 3, 8540 Deerlijk. Tel.: 056/327712. E-mail: toon.callewaert@telenet.be
 Secretariaat: Luc De Vos, Tweebekenstraat 4, 9052 Zwijnaarde. Tel. : 09/2211589. Fax: 09/2211589. Gsm: 0479/337684.
 E-mail: ldv.zwyn@skynet.be*

24/03/2007

De 4 gebruikersverenigingen (KVG, VFG, Inclusie Vlaanderen en FOVIG) die deel uitmaken van de Sectorale Overleggroep hebben naar aanleiding van de discussie aangaande het al dan niet opheffen van de inspraakbesluiten - een voorstel van de koepels van voorzieningen – een eigen werkgroep opgericht.

Deze werkgroep heeft het voorbije jaar de verschillende decreten zoals inspraak en participatie, het kwaliteitsdecreet met de smk's, het decreet bijzondere jeugdhulp, en het voorstel van decreet i.v.m. de gebruikersrechten met elkaar vergeleken.

We hopen de werkzaamheden van deze werkgroep binnenkort af te ronden met een voorstel waarbij we de inspraakbesluiten als uitgangspunt nemen en deze waar nodig aanpassen, maar ook aanvullen met waardevolle elementen uit de andere decreten.

In deze werkgroep werd ook aandacht besteed aan de omschrijving van het woord "gebruiker" waarbij we de omschrijving die destijds in de Code van Goede Praktijk werd geformuleerd, vooropstellen.

Van zodra deze nota klaar is zullen we hem aan de minister van welzijn, maar ook aan de leden van de commissie welzijn, aan het VAPH en de koepels voorleggen.

3.4 Werkgroep Zorgregie

Is een werkgroep die zich situeert binnen de opdracht van VGPH, en waar Hugo Verhoeven deelneemt voor FOVIG. Deze werkgroep handelt vooral over alle stappen in het zorgregieproces, van registratie tot zorgplanning. Vanuit een brainstorming binnen de nationale vergadering van FOVIG kon Hugo een aantal ideeën meenemen naar deze werkgroep. Men kwam vrij vlug tot een goede tekst rond zorgvraagregistratie en vraagverduidelijking, parallel aan de ideeën in de werkgroep zorggradatie. De stap naar de zorgbemiddeling bracht heel wat meer discussie met zich. De vraag stelt zich vooreerst wie deze bemiddeling moet uitvoeren. Men kan bvb. denken aan een soort onafhankelijke trajectbegeleider of men kan alle actoren van aanbodzijde samen aan tafel laten zitten. Alle ondersteuningsvragen over alle domeinen heen moeten erbij aan bod komen, en voor al deze vragen moet een antwoord gezocht worden.

Er werden vooral ideeën naar voor gebracht, zonder echte integratie, zoals:

- inventarisatie van het totale aanbod
- pmh kan ev. zelf beslissen of er onderhandeld moet worden
- wie: vertrouwenspersoon, professional, vrijwilliger ? Bemiddelaar eventueel uit voorziening, gebruikersvereniging of MDT, als het maar kwaliteitsvol gebeurt.
- principe van verdelende rechtvaardigheid van middelen in tijden van schaarste
- opvolgen en aansturen vanuit een 'sociaal huis': daardoor kan ook laagdrempelig, plaatselijk en inclusief gewerkt worde

3.5 SEN

SEN staat voor Steunpunt Expertise Netwerken.

Het SEN is opgericht in 2002. De opdracht wordt officieel omschreven als:

" Op een praktijkgerichte manier de kennisontwikkeling, kennisdoorstroming en de kennisuitdraging ondersteunen om de deskundigheid van de professionelen en diensten te bevorderen op het vlak van preventie, diagnose en (be)handeling met betrekking tot het functioneren van de persoon met een handicap, die behoren tot de specifieke doelgroepen."

Op dit ogenblik situeert de werking zich rond drie specifieke doelgroepen: personen met een niet aangeboren hersenletsel, personen met autisme, personen met een verstandelijke handicap en bijkomende gedragsproblemen.

Deze organisatie richt zich niet rechtstreeks of prioritair naar de persoon met een handicap en hun familie. In de sturing van de werking hebben zij wel degelijk een belangrijke plaats.

FOVIG is van bij de oprichting vertegenwoordigd in alle geledingen.

SEN richt zich tot professionelen, maar heeft in zijn opdrachten veel aandacht voor de ervaringsdeskundigheid van de gebruiker en zijn familie.

Een voorname actuele ontwikkeling is de expertisewinkel, waar men de nodige expertise en experts kan vinden.

Verder zijn er talrijke vormingsmomenten, publicaties die ook openstaan voor de ervaringsdeskundigen.

Dit kan alleen maar evolueren naar een betere verspreiding van de bestaande kennis ten voordele van de persoon met een handicap.

4. Vraag voor samenwerking vanuit Ouders voor de Jeugdhulp

Voorzitter Marcel De Beuckelaer van deze raad zocht in het voorjaar contact met ons op rond vormen van samenwerking.

Zoals de naam het zegt richt deze organisatie zich zuiver tot kinderen en jongeren, rond zeer ruime probleemstellingen.

Toon Callewaert had een gesprek met de heer De Beuckelaer en een nauwe medewerkster, waarin de doelstellingen en werkwijzen van beide verenigingen werden toegelicht. Het bleek vanuit Ouders voor de Jeugdhulp te gaan om een structureel samenwerkingsverband, waar nog andere verenigingen bij zouden kunnen aansluiten.

Gezien wij net een samenwerkingsverband hebben beëindigd met organisaties die dichter bij ons stonden in het Ouder- en Familieplatform, en gezien wij naar personen met handicap het brede platform van VGPH hebben, leek het ons niet opportuun om in een samenwerkingsverband enkel rond jeugd te stappen. Het is ook steeds moeilijker om mensen te kunnen delegeren naar werkgroepen en samenwerkingsverbanden.

Wij zijn wel bereid tot vormen van occasionele samenwerking.

5. Enquête rond samenstelling gebruikersraden

Hugo Verhoeven stelde een vragenlijst op omtrent de wijze van samenstelling van gebruikersraden: bewoners, ouders, wettelijke vertegenwoordigers, brussen, bewindvoerders, belangenbehartigers ...

De resultaten werden in het FOVIG-blad gepubliceerd: ze wezen uit dat heel wat gebruikersraden niet volledig wettelijk samengesteld zijn: zo zijn er in veel gebruikersraden de niet voorziene bewindvoerders actief. Toch is dit vaak zinvol, want sommige kinderen met NAH op iets oudere leeftijd kunnen niet verlengd minderjarig verklaard worden, en ouders werden als bewindvoerder aangesteld: deze ouders zijn vaak even betrokken als ouders met kinderen die wel verlengd minderjarig zijn.

6. ROG-werking

- In de vijf Vlaamse provincies is er een actieve deelname van leden van FOVIG. Ook in de provincie West-Vlaanderen, waar we geen regelmatige provinciale werking hebben, konden we iemand inschakelen in de raad van gebruikers.

- Onze mensen zijn overal betrokken in de provinciale stuurgroepen als effectief lid en/of vervangend lid. Deze stuurgroepen werden gevormd vanuit de raden van gebruikers van het VGPH.

- Zowel in Oost-Vlaanderen als Antwerpen beschikken we over de ondervoorzitter binnen deze stuurgroep.

- Vooral de provincie Antwerpen wou een scherpere aflijning tussen de opdrachten van ondersteuner en vertegenwoordiger. De medewerker van VGPH, aanvankelijk 'rode draad gebruiker' en daarna gewoon 'provinciaal medewerker' genoemd, kan toegevoegd worden aan het overleg, maar coördineert de voorbereidende vergaderingen, maakt verslagen, en coacht en ondersteunt de werking van de gebruikers in brede zin. Alleen bij ontstentenis van voldoende echte gebruikers kan hij als effectief lid een meer vertegenwoordigende opdracht krijgen.

7. Wet op de vrijwilligers

De wet op de vrijwilligers kwam uiteindelijk in voege van af 1 augustus 2006.

Aanvankelijk werd aangekondigd dat de wetgever voor een gemeenschappelijke verzekering zou zorgen voor veel vrijwilligersorganisaties, maar er kwam niks van de grond. Na rondvraag werd een contract afgesloten met de Interdiocesane Federatie van Verzekeringsdiensten, een verzekeringsgroep die de meeste scholen maar ook voorzieningen verzekert en zeer goede voorwaarden kon bieden.

De aanvankelijk voorziene organisatienota werd vervangen door een informatieplicht omtrent de belangrijkste elementen van de werking. Deze kunnen meegedeeld worden via het ledenblad of via de website. Beslist werd deze elementen toe te voegen aan de website, die niet enkel voor leden, maar voor alle geïnteresseerden toegankelijk is.

8. Website

Onze webstek wordt verder op punt gehouden door ons bestuurslid Marc Van Gestel, die zowel technisch als inhoudelijk over de nodige knowhow beschikt.

De belangrijkste aanpassingen terzake zijn:

- het online plaatsen van de belangrijkste elementen in de werking, teneinde te voldoen aan de informatieplicht binnen de wet op de vrijwilligers.
- het online plaatsen van alle teksten die we opgenomen hebben in de map voor gebruikersraden, teneinde op deze manier geleidelijk over te gaan naar een papierloos aanbod van teksten.

9. Tegemoetkomingen, persoonlijke bijdrage en GPI

Vooraf in de provincie Oost-Vlaanderen kwam dit onderwerp aan de orde, en het werd meegenomen naar de nationale vergadering.

We kenden de forfaits als aanvulling, die verboden werden, en omgezet in een individuele aanrekening van supplementen, die in een aantal gevallen het GPI (gewaarborgd Persoonlijk Inkomen) van een bewoner sterk kan uithollen. Dit blijkt het meest problematisch waar er geen natuurlijk milieu meer aanwezig is dat kan aanpassen waar nodig. Er kwamen suggesties zoals: het GPI niet laten gebruiken als bijdrage voor de zorg, oplistten waarvoor het GPI mag aangesproken worden of niet, het GPI verhogen ...

Binnen deze problematiek situeert zich ook de kritiek rond de wijze van bepaling van inkomensvervangende en integratietegemoetkoming, de inhouding van 1/3 van de tegemoetkoming, de verschillende bedragen van GPI, socio-economische toelage ...

Binnen deze discussie heeft bestuurslid Marc Van Gestel ook een proces gevoerd met positieve uitspraak, en wil hij via een ruimere bevraging de situatie kennen bij meer bewoners, en anderen helpen naar een betere financiële waardering toe.

De hele discussie van inkomsten en uitgaven situeert zich ook binnen de zorggradatie, en de ideeën die aan bod komen rond een rechtvaardiger financiering van de zorg.

Belangrijk is daarbij dat wij niet focussen op één type van personen met beperkingen, maar oog hebben voor de sterke differentiatie binnen deze doelgroepen. In de mate dat wij andere gehandicaptenorganisaties mee aan tafel kunnen krijgen, zullen we ook meer kunnen bereiken.

Wordt vervolgd ...

10. Het FOVIG-blad

Het FOVIG-blad verscheen het voorbije jaar 4 maal.

Om niet al het werk dat het opstellen van een blaadje met zich meebrengt, op de rug van één persoon te laten rusten, werd besloten te werken met een redactieraad waaraan naast Paul Janssens ook Simonne Janssens-Vanoppen, Hugo Verhoeven en Toon Callewaert aan deelnemen.

Voor de druk in Nevelland zorgt secretaris Luc De Vos.

*Voorzitter: Toon Callewaert, H. Consciencelaan 3, 8540 Deerlijk. Tel.: 056/327712. E-mail: toon.callewaert@telenet.be
Secretariaat: Luc De Vos, Tweebekenstraat 4, 9052 Zwijnaarde. Tel. : 09/2211589. Fax: 09/2211589. Gsm: 0479/337684.
E-mail: ldv.zwyn@skynet.be*

24/03/2007

Het is steeds een zoeken naar passende teksten waarbij de blaadjes die de voorzieningen uitgeven een bron van inspiratie zijn. Maar deze worden ook wat schaarser en niet alle artikels zijn geschikt om over te nemen in het FOVIG-blad. Daarom doen we vandaag nog eens een oproep aan ieder van u om een steentje bij te dragen aan de inhoud van ons blaadje. Persoonlijke ervaringen, ervaringen en aandachtspunten in uw gebruikersraad of één of ander zinvol artikel uit een tijdschrift aangevuld met wat persoonlijke commentaar zijn méér dan welkom.

Deel 2

Inhoudelijk gedeelte

Thema 1

'Op zoek naar de grenzen van participatie. Een kwalitatief onderzoek naar de gebruikersraad in voorzieningen voor volwassenen met een verstandelijke beperking.'

Lien Van de Wiel

1. SITUERING VAN HET ONDERZOEK

Onderzoeksvraag

In hoeverre kunnen *personen met een verstandelijke handicap* daadwerkelijk participeren via de gebruikersraad (GBR) van die voorziening?

- > een eerste, verkennend onderzoek!
- > het gaat dus NIET om bewonersvergaderingen
- > het gaat dus NIET over wat is de beste GBR? Of hoe kunnen pvh betrokken worden?

➤ Deelnemende gebruikersraden

- > 7 gebruikersraden, verspreid over Vlaanderen, met andere samenstelling
- GRP1: gebruikersraad met enkel personen met een verstandelijke handicap
- GRP2: gebruikersraad met enkel personen met een motorische handicap

Voorzitter: Toon Callewaert, H. Consciencelaan 3, 8540 Deerlijk. Tel.: 056/327712. E-mail: toon.callewaert@telenet.be
Secretariaat: Luc De Vos, Tweebekenstraat 4, 9052 Zwijnaarde. Tel.: 09/2211589. Fax: 09/2211589. Gsm: 0479/337684.
E-mail: ldv.zwyn@skynet.be
24/03/2007

- GRW3, GRW4: gebruikersraden met enkel wettelijke vertegenwoordigers
- GRG5, GRG6, GRG7: gemengde gebruikersraden

Het zijn allemaal organisaties waar de personen met een handicap zich voldoende kunnen uitdrukken om op hun niveau, met de nodige ondersteuning op een formele manier inspraak te realiseren.

Het is zeker niet zo dat de gebruikersraden met enkel personen met een handicap enkel bezet worden door personen die heel mondig zijn, die een licht verstandelijke handicap hebben.

De codes zijn om de beloofde anonimiteit te garanderen (in de scriptie worden dezelfde codes gebruikt).

> Onderzoekskader

Een scriptie vertrekt altijd vanuit een theoretisch kader. Het is zeker niet mijn bedoeling om dat hier uiteen te zetten, maar ik ga wel één ding uitleggen omdat dit juist heel belangrijk is voor de resultaten. Namelijk de participatieladder. Want wat is participatie? Als ik dit aan jullie vraag, krijg ik waarschijnlijk tien verschillende antwoorden, die allemaal verwijzen naar een andere vorm van participatie.

bijvoorbeeld: actief – passief/formeel – informeel

Maar wat is 'participatie' nu juist? Simpel gezegd: meedoen. Maar er zijn gradaties van 'meedoen'. En die gradaties zijn heel belangrijk doorheen mijn onderzoek. Je kan die gradaties op een ladder plaatsen, de participatieladder. Op de laagste sport (meeweten) wordt het minst geparticipeerd, op de hoogste sport (tegenspreken) het meest. Het is dus heel belangrijk om in het achterhoofd te houden dat participatie niet iets is van wel of niet participeren. Participatie is juist een proces waarin iedereen (organisatie, wettelijke vertegenwoordigers en personen met een handicap) stapje voor stapje in moeten groeien.

Deze ladder is interessant om eens na te gaan waar op de ladder je eigen gebruikersraad zich bevindt. Je kan dan kijken waarover de agendapunten gaan en of je rond deze thema's meer inspraak wil of niet. Zo kan het bijvoorbeeld zijn dat je in thema's omtrent de praktische kant (vervoer, eten, dagelijkse problemen) veel inspraak wil en echt wil meebeslissen. En dat je bijvoorbeeld rond bepaalde beleidszaken tevreden bent met het meepraten, wat lager op de ladder ligt.

tegenspreken	*GBR stelt een plan in vraag, protesteert tegen plannen van de organisatie. <i>bijv.: GBR is tegen een uitbreiding omdat er nu al een personeelstekort is</i>
meebeslissen	*GBR heeft een stem bij de uiteindelijke besluitvoering. <i>Bijv.: GBR stemt mee of de nieuwbouw er komt of niet.</i>
adviseren	*Vóór een besluit genomen wordt, geeft de GBR advies over een plan. <i>Bijv.: GBR geeft advies omtrent de plannen voor een nieuwbouw en doen een aantal voorstellen</i>
meepraten	*GBR bespreekt een plan dat op tafel ligt, maar de organisatie houdt hier niet noodzakelijk rekening mee. <i>Bijv.: De organisatie legt zijn plannen voor een nieuwbouw op tafel. De GBR stelt voor om een huis dat ergens te koop staat te verbouwen</i>
meedenken	*GBR reageert op de verkregen informatie. <i>Bijv.: GBR reageert formeel op het nieuws dat er een nieuwbouw komt.</i>
meeweten	*GBR wordt ingelicht over beslissingen die al genomen zijn. <i>Bijv.: 'Er komt een nieuwbouw'.</i>

Fig1: Participatieladder Den Dulk, 1998 (Raad op maat, Utrecht: HvU Press, p.56)

Het is belangrijk om ook rekening te houden met de inhoud van de agendapunten!

*bijv.: 'De werkkledij moet sneller gewassen worden' adviseren
'Het financieel jaarverslag wordt uitgelegd' meeweten*

2. BELANGRIJKSTE CONCLUSIES

- Dé GBR bestaat niet.
- Belangrijke succesfactoren van een GBR zijn
 - gemotiveerde leden
 - tevreden zijn met de werking van de GBR
 - nodige ondersteuning --> zeker als je pvh betreft!
 - erkenning als partner in de organisatie --> participatie!! >< dood orgaan
- Mensen worden lid van de GBR
 - om inspraak te hebben ADVISEREN, MEEBESLISSEN
 - om op de hoogte te blijven van wat in de organisatie gebeurt MEEWETEN
 - om sociale contacten op te bouwen
- Afhankelijk van de doelstelling (NIET de SAMENSTELLING) kunnen we de onderzochte gebruikersraden indelen in twee grote groepen:

*Voorzitter: Toon Callewaert, H. Consciencelaan 3, 8540 Deerlijk. Tel.: 056/327712. E-mail: toon.callewaert@telenet.be
Secretariaat: Luc De Vos, Tweebekenstraat 4, 9052 Zwijnaarde. Tel. : 09/2211589. Fax: 09/2211589. Gsm: 0479/337684.
E-mail: ldv.zwyn@skynet.be*

1. Informatieve gebruikersraden

- Doel: Geïnformeerd worden over het reilen en zeilen in de organisatie
- Aanbrengen agendapunten: vooral vanuit de organisatie
- Inhoud agendapunten: vooral beleidsmaterie
- participatieladder: hoofdzakelijk meeweten, meedenken, meepraten
- GRP2, GRW3, GRW4, GRG7 --> enkel GRG7 met personen met een verstandelijke handicap (GRP2: motorische handicap)

2. Probleemoplossende gebruikersraden

- Doel: Problemen oplossen en voorstellen doen
- Aanbrengen agendapunten: vooral vanuit de leden GBR
- Inhoud agendapunten: vooral dagelijkse werking
- participatieladder: hoofdzakelijk adviseren
- GRP1, GRG5, GRG6 --> allemaal met personen met een verstandelijke handicap

!! PROBLEEMOPLOSSEND NIET NOODZAKELIJK MÉÉR PARTICIPATIE DAN INFORMATIEF (WANT JE MOET OOK KIJKEN NAAR DE AGENDAPUNTEN)!!

Bijna alle conclusies kunnen teruggebracht worden naar deze indeling. Ook de visie van de organisatie is heel bepalend voor dit onderscheid.

Enkele opvallende resultaten nog:

- Als de GBR geen duidelijk doel heeft, zal de GBR ook geen meerwaarde bieden en de kans bestaat dan dat er veel gelijkenis is met andere participatiemogelijkheden of dat er sprake is van 'schijnparticipatie'.
 - Mensen worden onder andere lid om op de hoogte te blijven van wat er in de organisatie gebeurt. Dit gebeurt echter vrij weinig in de probleemoplossende gebruikersraden. Hier kan je dus best rekening mee houden en regelmatig agendapunten aan de organisatie zelf vragen.
 - In de onderzochte GBR komen niet alle fasen in het beleid aan bod. Meestal is er al een plan of zelfs al een besluit.
 - Probleemoplossende GBR vertrekken méér vanuit de personen met een handicap zelf en zijn dus méér een kanaal voor en door personen met een handicap dan informatieve GBR.
- In de twee GBR met enkel wettelijke vertegenwoordigers (GRW3 en GRW4), is er geen enkele communicatie met de personen met een handicap. Toch geven alle GBR aan dat ze vergaderen in naam van de personen met een verstandelijke handicap.
- Bij GBR met enkel personen met een verstandelijke handicap is er een gevaar voor 'schijnparticipatie'. Er moet gezorgd worden dat er ook beleidsmaterie aan bod komt, dat de GBR serieus genomen wordt. Het mag geen 'gunst'paradigma worden.
- !! coördinator GRP1 ondertussen die GBR bijwoont om te zorgen voor een betere communicatie tussen beleid-GBR-Bewonersvergadering.

*Voorzitter: Toon Callewaert, H. Consciencelaan 3, 8540 Deerlijk. Tel.: 056/327712. E-mail: toon.callewaert@telenet.be
Secretariaat: Luc De Vos, Tweebekenstraat 4, 9052 Zwijnaarde. Tel. : 09/2211589. Fax: 09/2211589. Gsm: 0479/337684.
E-mail: ldv.zwyn@skynet.be*

24/03/2007

- Er worden nooit voorwaarden gesteld aan wettelijke vertegenwoordigers om in een GBR te zetelen. Er worden soms wél voorwaarden gesteld aan personen met een verstandelijke handicap om in een GBR te zetelen:
 - De *informatieve gebruikersraden* (uitgezonderd GRP2) stellen voorwaarden aan personen met een verstandelijke handicap. Dit is de reden bij GRW3 en GRW4 waarom er geen personen met een verstandelijke handicap in de GBR zetelen. Ze zeggen dat dit te moeilijk zou zijn voor hen en dat ze niet geïnteresseerd zijn. De bedenking die je hierbij kan maken is dat sommige thema's ook moeilijk zijn voor wettelijke vertegenwoordigers (bijv. financieel jaarverslag) en er is geen communicatie, dus hoe kan je dan weten of personen met een verstandelijke handicap al dan niet geïnteresseerd zijn? Mss wel interesse voor bepaalde thema's?
 - Let wel, het is beter om voorwaarden te scheppen zodat een kleine groep een grote groep vertegenwoordigt dan dat er geen participatie is van de kant van personen met een handicap. Bovendien is dit een discussie die de personen met een handicap onderling ook voeren. Sommigen willen dat er voorwaarden gesteld worden zodat er moeilijkere thema's aan bod kunnen komen of zodat er niet zo veel herhaald moet worden. Anderen willen helemaal geen voorwaarden stellen.
- *Probleemoplossende GBR* stellen geen voorwaarden aan personen met een verstandelijke handicap. GRP1 gaat ervan uit dat de GBR een instrument is van en voor personen met een handicap. Ze vullen zelf de samenstelling en de agenda in. De gemengde gebruikersraden vinden het belangrijk om zowel wettelijke vertegenwoordigers als personen met een handicap aan het woord te laten. Bovendien brengen personen met een handicap problemen aan vanuit de dagelijkse werking. Omdat er ook wettelijke vertegenwoordigers zetelen, komen er toch ook beleidszaken aan bod.
- De visie van de organisatie is bepalend voor de samenstelling van de GBR. In organisaties waar uitgegaan wordt van de mogelijkheden en de sterktes van personen met een handicap, zullen personen met een handicap ook sneller betrokken worden bij of zetelen in de GBR. In organisaties die eerder vertrekken vanuit de onmogelijkheden en de zwaktes van personen met een handicap, zullen personen met een handicap niet, of onder voorwaarden zetelen in GBR.
- Personen met een handicap hebben goede ondersteuning nodig. Dit kan gebeuren door voorbereidende vergaderingen, door nabesprekingen, een vereenvoudigd verslag en een coach. GRP2 heeft een vrijwillige verslaggever en de leden hebben een cursus 'vergadertechnieken' gevolgd. GRP1, GRG6 en GRG7 hebben een interne coach (iemand van de organisatie). Bij GRG5 zijn de wettelijke vertegenwoordigers tegelijkertijd coach. Dit is niet echt aan te raden omdat de wettelijke vertegenwoordigers zowel voor zichzelf als voor personen met een handicap vergaderen. Dit kan problemen geven wanneer ze het niet met elkaar eens zijn.

- Ook wettelijke vertegenwoordigers geven aan dat ze de nodige ondersteuning willen van de organisatie (verslaggever, logistieke ondersteuning...).
- Elke GBR heeft zijn sterktes en zwaktes.

	enkel personen handicap	enkel wettelijke vertegenwoordigers	gemengd
VOORDEEL	- pvh worden betrokken	- beleidsmaterie	- beide partijen
NADEEL	- soms moeilijk - verschil met andere participatiekanalen? - beleid komt minder aan bod	- geen communicatie met pvh (en toch vertegenwoordigen ze hen)	- discussies: pvh vallen uit de boot - wett. vrtg. drukken hun mening sneller door - pvh moeten zich aanpassen aan wett. vrtg.

- Je mag niet vergeten dat wettelijke vertegenwoordigers en personen met een handicap twee 'partijen' zijn, met een eigen visie en een eigen mening. Meestal zullen deze meningen overeen komen, maar niet altijd. GRG en GRW moeten hier rekening mee houden, ook al ben ik ervan overtuigd dat iedereen goede bedoelingen heeft (cfr. leerlingenparlement).

Conclusie:

Personen met een verstandelijke handicap participeren het meest in GBR

- wanneer ze zelf in de GBR zetelen,
- wanneer de GBR een instrument is van hén én
- de organisatie de GBR erkent als partner in hun werking

Dit alles hangt vaak samen met de visie van de organisatie: vertrekken van de mogelijkheden van personen met een handicap, hen zien als belangrijke gesprekspartners en het waardevol vinden om met hen in dialoog te treden.

3. ENKELE AANBEVELINGEN

- Participatie is een groeiproces, een leerproces dat stapsgewijs verloopt en tijd nodig heeft.
- De doelstelling van de GBR en zijn plaats in de organisatie moet duidelijk zijn.
- Er moet écht en voortdurend geluisterd worden naar personen met een verstandelijke handicap.

Voorzitter: Toon Callewaert, H. Consciencelaan 3, 8540 Deerlijk. Tel.: 056/327712. E-mail: toon.callewaert@telenet.be
 Secretariaat: Luc De Vos, Tweebekenstraat 4, 9052 Zwijnaarde. Tel. : 09/2211589. Fax: 09/2211589. Gsm: 0479/337684.
 E-mail: ldv.zwyn@skynet.be

24/03/2007

- Er moet ook werk gemaakt worden van informele participatie en van formele participatiekanalen op vlak van het dagelijks leven (bijv. leefgroepvergaderingen).
- Zorg dat er communicatie is tussen de GBR en de achterban. Personen met een handicap horen ook bij de achterban.
- De GBR is een partner van de organisatie. Toch dient een GBR niet enkel om te weten te komen hoe de gebruikers denken, maar ook om, indien nodig, de filosofie of de plannen van een organisatie in vraag te stellen.
- Wettelijke vertegenwoordigers en personen met een handicap zijn twee partijen. (Dit wil echter niet zeggen dat ze tegenover elkaar staan).
- Gemengde GBR moeten rekening houden met het tempo en taalgebruik van personen met een handicap.
- Je kan je eigen GBR evalueren aan de hand van de participatieladder. Waar ben je tevreden? Waar wil je meer inspraak?

Thema 2

Kwaliteit van zorg in de voorzieningen voor personen met een handicap. Dwingende aandachtspunten – 24 maart 2007

Fovig verwijst naar zijn basistekst over kwaliteit van leven van november 2004 en haalt hieruit volgende elementen nog eens expliciet naar voor:

- ✧ **FOVIG** stelt vast dat er door gebrek aan verzorgend en opvoedend personeel problemen ontstaan in de kwaliteit van het zorgaanbod. Te vaak komen afwijkingen voor op een normaal schema van dag- en uurindeling, in het bijzonder met betrekking tot opstaan en slapengaan, specifiek bij de meest zorgbehoevenden. Midden in de voormiddag neemt men geen ontbijt meer en in de vooravond gaat men nog niet slapen. FOVIG stelt vast dat gewone dagactiviteiten te vaak niet gerealiseerd worden wegens tekorten in het begeleidingskader. Ondersteuning wordt daardoor soms noodgedwongen verengd tot verzorging. Daarom pleit FOVIG ervoor dat er steeds voldoende basispersoneel beschikbaar is, vooral op piekmomenten.
- ✧ **FOVIG** is van oordeel dat op het vlak van personeelwissel bij het verzorgend en opvoedend basispersoneel de limiet bereikt is. FOVIG wenst deze naar de toekomst toe een halt toe te roepen. FOVIG vraagt dat er een beperking van deeltijds en halftijds werk ingevoerd wordt om dit op korte termijn beter te kunnen beheersen.
- ✧ **FOVIG** pleit voor een verbetering en modernisering van de bestaande accommodatie waar nodig en aangewezen. FOVIG wenst dat de inspanningen voor

*Voorzitter: Toon Callewaert, H. Consciencelaan 3, 8540 Deerlijk. Tel.: 056/327712. E-mail: toon.callewaert@telenet.be
Secretariaat: Luc De Vos, Tweebekenstraat 4, 9052 Zwijnaarde. Tel. : 09/2211589. Fax: 09/2211589. Gsm: 0479/337684.
E-mail: ldv.zwyn@skynet.be*

24/03/2007

vernieuwbouw voldoende substantieel zijn en in passende verhouding staan met de behoeften van de personen met een handicap. FOVIG kan niet aanvaarden dat op het huidige ogenblik slaapzalen nog altijd niet definitief tot het verleden behoren.

- ✧ **FOVIG** is in het bijzonder bekommerd om de zorg voor die personen die omwille van leeftijd, graad van handicap, zorgbehoevendheid niet attractief zijn en dreigen achter te blijven binnen de voorzieningen. Zij mogen niet vergeten worden en niet als een restgroep beschouwd worden. Ook voor hen moet voldoende nieuwbouw en vernieuwbouw voorzien worden.
- ✧ **FOVIG** vindt het onaanvaardbaar dat de privacy van personen met een handicap geschonden wordt omwille van gebrek aan infrastructuur op het vlak van logeren en kortverblijf. Specifieke en afzonderlijke infrastructuur moet in de toekomst voorzien en opgelegd worden. Dubbel gebruik moet nu reeds zoveel mogelijk vermeden worden.
- ✧ **FOVIG** stelt vast dat er meer dan vroeger beroep gedaan wordt op het gewaarborgd persoonlijk inkomen (GPI) voor de betaling van bepaalde kosten. FOVIG beklemtoont dat dit GPI bedoeld is als een zakgeld dat aangewend wordt voor kleine dagelijkse uitgaven op het vlak van vrijetijdsbesteding en persoonlijke zorg. Het mag niet gebruikt worden voor kosten die voortvloeien uit de handicap en deel uitmaken van de basiszorg voor de persoon met handicap. Daarom vraagt FOVIG dat:
 - o men duidelijk en precies oplist waarvoor het GPI kan aangesproken worden en waarvoor niet
 - o het GPI voldoende hoog is en volstaat om de persoonlijke kosten te dekken. Toetssteen hierbij zijn diegenen die niet meer kunnen terugvallen op een natuurlijk sociaal milieu
 - o de voorzieningen over voldoende middelen beschikken om de passende basiszorg te geven op het vlak van vrijetijdsbesteding, persoonlijke verzorging, integratie en inclusie
 - o er geen onderscheid meer gemaakt wordt in het GPI naargelang de graad van handicap.

Meer info en volledige basistekst op WWW.FOVIG.BE

Verslag: Luc De Vos
Secretaris